

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การเรียนภาษาแบบประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟัง พูดภาษาอังกฤษและความรู้ด้านประวัติศาสตร์ของสถานที่ท่องเที่ยวของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเรียนภาษาแบบประสบการณ์
  - 1.1 ความหมาย
  - 1.2 หลักการเรียนภาษาแบบประสบการณ์
  - 1.3 เทคนิคและการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาแบบประสบการณ์
  - 1.4 ขั้นตอนการเรียนภาษาแบบประสบการณ์
  - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนภาษาแบบประสบการณ์
2. ความสามารถด้านการฟัง พูดภาษาอังกฤษ
  - 2.1 ความหมาย
  - 2.2 องค์ประกอบของการฟัง พูด
  - 2.3 การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง พูด
  - 2.4 การวัดและประเมินผลความสามารถด้านการฟัง พูด
3. เนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ของสถานที่ท่องเที่ยว
  - 3.1 ความหมายของประวัติศาสตร์ของสถานที่ท่องเที่ยว
  - 3.2 องค์ประกอบของสถานที่ท่องเที่ยว
  - 3.3 ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว
  - 3.4 การวัดและประเมินผล
4. การเรียนแบบประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟัง พูดภาษาอังกฤษและความรู้ด้านประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่วัดในเมืองเชียงใหม่และพระพุทธรูป

การเรียนรู้ภาษาแบบประสบการณ์

ความหมาย

Karlin and Berger (1971) กล่าวว่า การเรียนแบบประสบการณ์คือ วิธีสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด ปฏิบัติโดยเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความหมายต่อผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ที่หลากหลายในการเรียนมากกว่าการสอนโดยตรง เช่น การฟังบรรยายหรือการอ่าน เป็นต้น

Gibbs (1987, cited in Fardouly, 1998) กล่าวว่า การเรียนแบบประสบการณ์เป็นการเรียนแบบการสำรวจอย่างจริงจัง (Active Exploration) เพื่อทดสอบความคิดและสมมติฐานมากกว่าการเรียนที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสในการตอบสนองการเรียนด้วยการสื่อสาร (Passive Learning) เช่น การฟังครูบรรยายในชั้นเรียน กิจกรรมในการเรียนการสอนต้องมีการวางแผนอย่างดีจากผู้สอนและผู้เรียนจะต้องพิจารณาสะท้อนความคิดประสบการณ์ของผู้เรียนอย่างมีวิจารณญาณ

Kraft and Sakofs (1988 อ้างใน พิทยา คำตาเทพ, 2542) กล่าวว่า การเรียนแบบประสบการณ์เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์หรือสิ่งที่ได้พบเห็น สัมผัสปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถค้นพบ ทดลองกระทำและเรียนรู้จากประสบการณ์นั้น

Jackson and Maclsaac (1994) กล่าวว่า การเรียนแบบประสบการณ์ไม่ใช่เป็นการเสนอทฤษฎีการเรียนรู้โดยตรง แต่เป็นแนวที่เชื่อว่า การเรียนแบบประสบการณ์เป็นการเรียนที่เน้นประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นจริง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อทักษะการเรียนรู้ที่มีความหมายและการพัฒนามนุษย์ การเรียนรู้แบบประสบการณ์อาศัยหลักของการสร้างความรู้ ซึ่งความรู้เกิดจากผู้เรียนได้ใช้ความรู้เดิมในการตีความ จดจำ และทบทวนข้อมูลใหม่ แนวคิดของการเรียนแบบประสบการณ์จะเน้นการเข้าร่วมอย่างจริงจังกับการไตร่ตรองอย่างจริงจัง ในกระบวนการเรียนรู้ซึ่งถือเป็นส่วนที่จะช่วยให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ

นักการศึกษาไทย สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ (2544) กล่าวว่า การเรียนแบบประสบการณ์หมายถึง การเรียนรู้จากประสบการณ์หรือการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนมีโอกาสนในการรับประสบการณ์ แล้วได้รับการกระตุ้นให้สะท้อนสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากประสบการณ์ออกมาเพื่อพัฒนาทักษะ หรือวิธีการคิดใหม่ ๆ

สาโรช บัวศรี (2539 อ้างใน สรรพร ศิริจันทร์ 2545) กล่าวถึงกระบวนการเรียนแบบประสบการณ์ แบ่งออกเป็นสองตอนใหญ่ คือ ตอนที่ได้ปฏิบัติหรือกระทำ (Undergoing phase) และตอนที่ใช้สติปัญญาในการพิจารณาผลการกระทำนั้น ๆ (Intellectualizing phase) การเรียนโดยไม่มี การนำผลการกระทำมาใช้ปัญญาไตร่ตรอง จะไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้แบบประสบการณ์ แต่เป็นการเรียนรู้เพียงครั้งเดียว

ความหมายของการเรียนแบบประสบการณ์มีหลากหลาย แต่ในแต่ละความหมายนั้นให้นั้นหลักการสำคัญคือ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ใช้ความคิด ไตร่ตรองอย่างมีวิจารณญาณเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งการเรียนแบบประสบการณ์นี้ไม่เพียงแต่เป็นการเชื่อมการเรียนรู้เข้ากับสถานการณ์ในชีวิตจริง หรือการมีประสบการณ์ต่อการกระทำต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นการนำเอาการกระทำนั้น ๆ มาไตร่ตรอง พิจารณาเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจและสร้างความรู้ใหม่และนำความรู้นั้นไปใช้ในโอกาสอันควร

หลักการเรียนภาษาแบบประสบการณ์

Lee & Cafarella (1994, p. 43-44) กล่าวถึงหลักสำคัญของการเรียนแบบประสบการณ์ในโปรแกรมการศึกษา ดังนี้

1. การเรียนแบบประสบการณ์เป็นการเชื่อมโยงความรู้ ความเชื่อ ความรู้สึกและประสบการณ์เดิมเข้ากับความรู้ ความเชื่อ ทักษะ และทัศนคติใหม่ของผู้เรียน ซึ่งอาจเรียกว่า “การบูรณาการความรู้” และเป็นกระบวนการของการขยายความรู้และความสามารถของผู้เรียนในแนวทางเฉพาะ
2. การเรียนแบบประสบการณ์เป็นการเรียนที่ตรงกันข้ามกับการสอนกล่าวคือการเรียนรู้มิได้อาศัยพื้นฐานอำนาจของผู้สอน แต่เปลี่ยนบทบาทการเรียนรู้มาเป็นของผู้เรียน ดังนั้น ผู้เรียนจึงถูกคาดหวังให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เรียนและวิธีการเรียนของตนเอง และการเปลี่ยนบทบาทนี้เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง
3. การเรียนรู้แบบประสบการณ์เป็นการถ่ายโอนความรู้จากบริบทการสอนในห้องเรียนไปสู่บริบทของการประยุกต์ใช้ในงานต่าง ๆ เช่น การฝึกทักษะใหม่ ๆ เพื่อนำไปใช้ในงานอาชีพของตนเอง

นอกจากนี้ สมศักดิ์ ภูวิภาดาธรรม (2544) กล่าวว่าในการเรียนแบบประสบการณ์ผู้สอนต้องคำนึงถึงแหล่งทรัพยากรทั้ง 4 คือ การใช้เวลา (Use of Time) การใช้สถานที่ (Use of Space) การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Use of Local Wisdom) และการใช้สื่อการสอน (Use of Teaching Materials) กล่าวคือ ผู้สอนต้องไม่กำหนดเวลาตายตัวเหมือนการสอนแบบเดิมแต่ควรยืดหยุ่นเรื่องเวลา เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีเวลาเพียงพอในการเรียนรู้ หรือการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ไม่จำเป็นต้องเรียนในชั้นเรียนหรือห้องเรียนเท่านั้น ผู้สอนอาจใช้บริเวณส่วนในโรงเรียน ชุมชน หมู่บ้าน สมาชิกในชุมชน ครอบครัว ผู้รู้หรือผู้ชำนาญการในท้องถิ่น พระภิกษุ ศิลปินท้องถิ่น หรือบุคลากรของรัฐ เช่น นักวิชาการเกษตร พนักงานอนามัย โดยให้บุคลากรเหล่านั้นได้มีโอกาสให้ความรู้แก่ผู้เรียน หรือแม้แต่การใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เพื่อเชื่อมโยงผู้เรียนสู่โลกรอบตัว ผู้สอนควรใช้

แหล่งทรัพยากรทั้ง 4 ดังกล่าวรวมเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างกว้างขวาง พัฒนาความคิดและทักษะกระบวนการกลุ่ม รวมถึงการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

สรุปได้ว่านอกจากการเรียนแบบประสบการณ์จะให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงความรู้เดิม กับความรู้ใหม่ซึ่งเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ การให้ความสำคัญกับผู้เรียนตลอดจนการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในงานได้ในทันทีแล้ว การเรียนรู้แบบประสบการณ์ยังคำนึงถึงแหล่งทรัพยากรอันมีค่า เช่น เวลา สถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการใช้สื่อการสอนเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอีกด้วย

เทคนิคและการจัดกิจกรรมการเรียนแบบประสบการณ์

Lee & Cafarella(1994,p.45-51) เสนอรูปแบบการเรียนแบบประสบการณ์ไว้ 3 รูปแบบ

คือ

1. รูปแบบประสบการณ์ในชั้นเรียน (Design of In-class Experiences) กิจกรรม การเรียน จัดขึ้นโดยตรงใน “สิ่งแวดล้อมของห้องเรียน” เช่น ในวิทยาลัย ห้องเรียน หรือ โรงฝึกงาน ทั้งนี้ ผู้เรียนจะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนตามความต้องการและความคาดหวังของการเรียนรู้ ลักษณะกิจกรรมของการเรียนรู้แบบนี้ประกอบด้วย

1.1 การอภิปรายกลุ่ม เป็นการแบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ โดยผู้สอนมีบทบาท ในการสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการข้อมูลต่าง ๆ เข้ากับประสบการณ์ของตนได้

1.2 กิจกรรมการฟัง เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ฝึกให้ผู้เรียนฟังและสังเกตส่วนที่ได้รับมอบหมาย ผู้เรียนจะได้รับความรู้จากการแบ่งกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถหลากหลาย ผู้เรียนที่มีความสามารถมากกว่าจะมีโอกาสอธิบาย แบ่งปันความรู้ ทบทวนความรู้ของตนเองให้กับผู้เรียนที่มีความสามารถน้อยกว่า

1.3 การสาธิตและการฝึกปฏิบัติ โดยผู้สอนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติงานเพื่อแสดงให้เห็นวิธีการปฏิบัติงานและให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามซึ่งสถานการณ์จำลองนี้ เปรียบเหมือนการนำผู้เรียนเข้าสู่โลกแห่งความเป็นจริง อีกทั้งผู้สอนสามารถส่งเสริมการชี้แนะตนเองของผู้เรียนได้ โดยการให้ผู้เรียนมีโอกาสในการวางแผนและเลือกกิจกรรมที่ต้องการฝึกปฏิบัติได้

1.4 การโต้วาที เป็นการนำเสนอหรือชี้แจงประเด็นที่ขัดแย้งกันของผู้เรียน 2 กลุ่ม ผู้เรียนจะได้รับความรู้จากการค้นคว้าเนื้อหาและรับฟังแง่มุมต่าง ๆ จากอีกฝ่ายหนึ่ง

1.5 การนำเสนอโดยใช้โปสเตอร์ ผู้เรียนมีโอกาสในการนำเสนอหัวข้อที่ได้รับมอบหมายในรูปของโปสเตอร์ ซึ่งกิจกรรมนี้สามารถส่งเสริมการชี้แนะตนเองได้โดยการให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกหัวข้อในการนำเสนอ

1.6 การเล่าเรื่อง ผู้เรียนจะถูกตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้น

1.7 กรณีศึกษา เป็นการนำเสนอเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยการเขียนหรือการพูดให้กับสมาชิกในกลุ่มรับทราบ กิจกรรมนี้นับได้ว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถส่งเสริมความสามารถทางการพูด หรือการชี้นำตนเองของผู้เรียน หากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่นำมาเสนอเกิดจากประสบการณ์ของผู้เรียนเองในอดีต ผู้เรียนจะมีโอกาสคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

1.8 บทบาทสมมติ เป็นการนำผู้เรียนเข้าสู่สถานการณ์ต่าง ๆ หรือค้นหาประสบการณ์ที่ผู้เรียนมักไม่มีโอกาสเข้าร่วม

1.9 การเล่นเกม อาจเป็นการจัดการแข่งขันทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะเฉพาะด้านต่าง ๆ และลงมือกระทำ เช่น การฝึกการตัดสินใจ

1.10 การทัศนศึกษา ผู้เรียนมีโอกาสในการเรียนรู้ด้วยการเข้าชมหรือสังเกตด้วยตนเองจากสถานที่จริง และเพื่อให้การศึกษาได้รับประโยชน์สูงสุดควรมีการอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากสถานที่ดังกล่าว

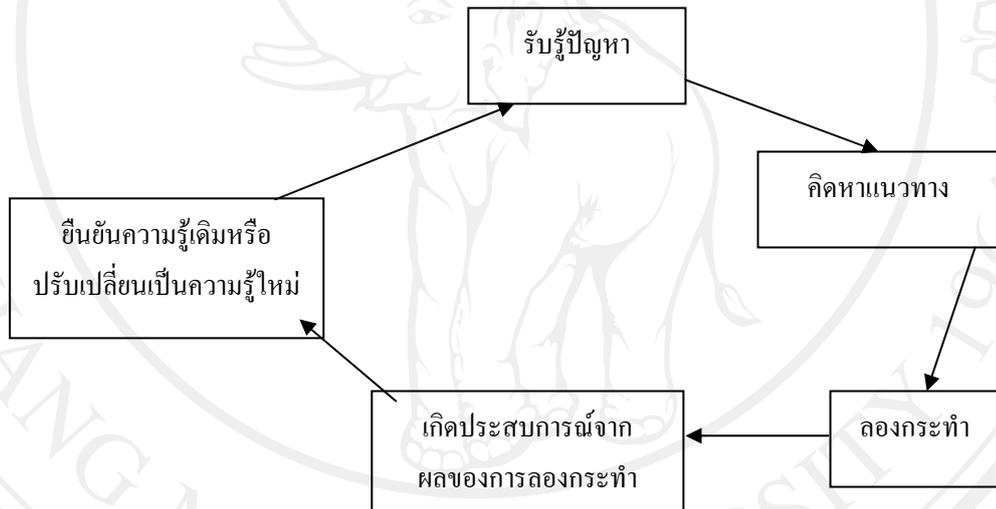
2. รูปแบบประสบการณ์ในงานอาชีพ (Design of Field-Based Experiences) กิจกรรมการเรียนจัดขึ้นโดยตรงในสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริง (Real-World Environments) เช่น การฝึกงาน (Internship) การเรียนหรือการฝึกอบรมที่จัดขึ้นในงานอาชีพ (On-the-Job Training) หรือการเรียนแบบระบบโรงเรียน โรงงาน (Apprenticeships) การเรียนรูปแบบนี้ถือได้ว่าเป็นการเรียนในสภาพจริง เนื่องจากเป็นการให้โอกาสผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่นำความรู้หรือทักษะที่ได้รับการฝึกฝนไปใช้ได้ ในทันที ลักษณะกิจกรรมของการเรียนรูปแบบนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจและตระหนักถึงสถานการณ์ที่เป็นจริงและการตอบสนองต่อสถานการณ์นั้น ๆ การให้คำแนะนำหรือเรียนแบบตัวต่อตัว (One to One Learning) การฝึกอบรมทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานในอาชีพ การจัดคลินิกให้คำปรึกษา การทำงานกลุ่มระบบเครือข่ายเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาหรือแบ่งปันความรู้ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณค่าของการบูรณาการความรู้ และการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

3. รูปแบบผสมระหว่างประสบการณ์ในชั้นเรียนและประสบการณ์ในงานอาชีพ (Coordination of In-Class and Field-Based Learning Experiences) รูปแบบที่ 3 นี้เกิดขึ้นเนื่องจากนักการศึกษาในรูปแบบที่ 1 และผู้ฝึกอบรมในรูปแบบที่ 2 ละเลยความพยายามที่จะให้ความสมดุลของทั้ง 2 รูปแบบ ซึ่งเป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับภาระงาน บทบาท และความรับผิดชอบในอนาคต การจัดโปรแกรมการเรียนในรูปแบบที่ 3 นี้ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนตามรูปแบบประสบการณ์ในชั้นเรียนแล้วตามด้วยการจัดประสบการณ์ฝึกงานในงานอาชีพ ซึ่งนับว่าเป็น

แนวคิดพื้นฐานที่ว่าผู้เรียนได้รับความรู้เชิงทฤษฎีและความเข้าใจในห้องเรียนก่อนและตามด้วยการประยุกต์ใช้เพื่อการทำงาน

ขั้นตอนการเรียนรู้ภาษาแบบประสบการณ์

แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์อาจเริ่มที่ Dewey (1971, cited in Lewis & Williams, 1994, p.6) ได้เผยแพร่หนังสือเรื่อง Experience and Education ซึ่งนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับ “การเรียนรู้โดยการกระทำ” (Learning by Doing) Dewey เน้นว่าการเรียนรู้แบบประสบการณ์เป็นวงจรของ “การลองกระทำ” (Trying and Undergoing) ที่เริ่มต้นด้วย 1) รับรู้ปัญหา 2) คิดหาแนวทาง 3) ลองกระทำ 4) ผู้เรียนเกิดประสบการณ์จากผลของการลองกระทำ และ 5) ผู้เรียนยืนยันความรู้เดิมหรือปรับเปลี่ยนเป็นความรู้ใหม่ ทั้งนี้ ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ (2544) ได้นำขั้นตอนดังกล่าวมาเขียนในรูปของแผนภูมิดังนี้

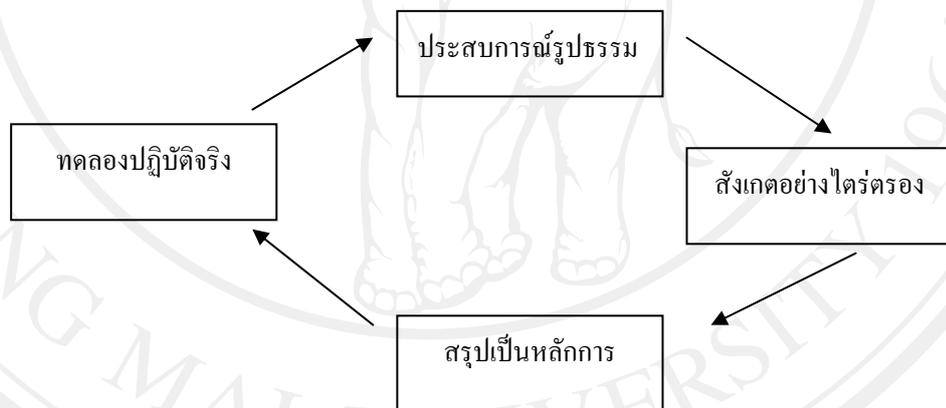

ภาพ 1 แสดงวงจรการเรียนรู้แบบประสบการณ์ตามแนวคิดของ Dewey

นอกจากนี้ นักการศึกษา Kolb (1984, cited in Checkering, 1977) เสนอกระบวนการเรียนรู้แบบประสบการณ์ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ของบุคคล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นประสบการณ์รูปธรรม (Concrete Experience) เป็นขั้นแรกที่กระตุ้นให้บุคคลหนึ่ง ๆ กระทำในงานที่วางแผนไว้แล้ว ซึ่งเป็นลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมและรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ โดยตรง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นตามที่ตนประสบอยู่ในขณะนั้น และในขั้นตอนนี้มักจะไม่มีการสะท้อนผลงานแต่เป็นการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ

2. ขั้นการสังเกตอย่างไตร่ตรอง (Reflective Observation) เป็นการย้อนพิจารณางานที่ทำอยู่และทบทวนในสิ่งที่ทำไป โดยการใช้ทักษะการสังเกตความต่างเพื่อช่วยในการชี้ประเด็นเหตุการณ์ที่สำคัญและสื่อสารกับผู้อื่นเพื่อให้การรับรู้ชัดเจนและเข้าใจมากขึ้น เป็นลักษณะการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกตอย่างพินิจพิเคราะห์ พิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียด
3. ขั้นการสรุปเป็นหลักการ (Abstract Conceptualization) เป็นขั้นการเรียนรู้ที่ใช้หลักเหตุผลใช้ความคิดเพื่อการสรุปความ รวมถึงการคาดเดาเหตุการณ์ที่สังเกตได้และเข้าใจในความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ซึ่งจะเปรียบเสมือน โครงสร้างและเหตุที่สามารถอธิบายได้
4. ขั้นการทดลองปฏิบัติจริง (Active Experimentation) เป็นขั้นวางแผนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงซึ่งถือเป็นการพิสูจน์หลักเกณฑ์ที่สรุปได้ในขั้นที่สามเพื่อให้เกิดความเข้าใจใหม่หรือยืนยันสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้วและเปลี่ยนแปลงไปสู่การคาดเดาว่าอะไรจะเกิดขึ้นในลำดับต่อไป ทั้งนี้ ขั้นตอนนี้ดังกล่าวสามารถเขียนในรูปของแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพ 2 แสดงวงจรการเรียนรู้แบบประสบการณ์ตามแนวคิดของ Kolb

จะเห็นได้ว่าขั้นตอนการเรียนรู้แบบประสบการณ์เป็นวงจรการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง เมื่อผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติจริงในขั้นตอนที่สี่เปรียบเสมือนการรับประสบการณ์ใหม่หรือการเข้าสู่วงจรใหม่ของการเรียนรู้ในขั้นที่หนึ่งอีกครั้ง เพื่อสร้างองค์ความรู้แบบไม่รู้จบหรือที่เรียกว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบประสบการณ์

ชมลวรรณปรมาธิกุล (2546) ได้ทดลองศึกษาการเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถทางการพูดและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 แผนกวิชาช่างยนต์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาทักษะพัฒนาเพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษ 2(3000-1202) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 32 คน ผลการทดลองพบว่านักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษแบบ ประสบการณ์ จำนวน 32 คน มีคะแนนความสามารถทางการพูดเฉลี่ย 18.45 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 61.51 ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ตามที่กำหนดและมีความสามารถอยู่ในระดับพอใช้และนักศึกษาที่ เรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองหลังการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการเรียน

สรพร สิริจันทร์ (2544) ศึกษาความสามารถทางภาษาและความรู้เนื้อหาของนักเรียนที่ ได้รับจากบทเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้น โดยผู้วิจัย เรื่องการลดปริมาณขยะ และเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของนักเรียนที่มีแบบการเรียนแตกต่างกัน โดยเครื่องมือที่ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบประเมินประสิทธิภาพของบทเรียน และแบบประเมิน ความสามารถทางด้านการเขียนและการพูดแบบวัดความรู้เนื้อหาและแบบสอบถามแบบการเรียน ผลของการวิจัยพบว่าบทเรียนทั้งหมดมีความรู้ด้านเนื้อหาโดยเฉลี่ย 85.63 เปอร์เซนต์ รวมทั้ง นักเรียนมีแบบการเรียนแตกต่างกัน 4 แบบ คือแบบประจักษ์ แบบยึดหลักการแบบปรับเปลี่ยน และแบบสื่อสาร มีความสามารถทางด้านการเขียนและการพูดรวมกันแตกต่างกันมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ.05 และเมื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนในแต่ละคู่พบว่านักเรียนที่มีแบบการเรียนเป็น แบบปรับเปลี่ยนมีความสามารถทางด้านการเขียนการพูดรวมกันสูงกว่านักเรียนที่มีแบบการเรียน แบบประจักษ์และแบบยึดหลักการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลลิตา วิบูลวีชัยกุล (2546) ได้ทำการทดลองสอนโดยใช้การเรียนแบบประสบการณ์ที่ เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มพูนความสามารถทางการพูดและการนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษและ ความตระหนักในภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการพูดนำเสนอเป็น ภาษาอังกฤษและความตระหนักในภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนแบบ ประสบการณ์ที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกำแพงเพชรวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 15 คนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ภาษาอังกฤษเพื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น(อ4023) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 พบว่า นักเรียนมี ความสามารถทางการพูดนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังจากเรียนแบบประสบการณ์ที่เน้นภูมิ

ปัญญาท้องถิ่นและนักเรียนมีความตระหนักในภูมิปัญญาท้องถิ่นสูงขึ้นหลังจากเรียนแบบ
ประสบการณ์ที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น

Comelius(2000 อ้างใน ชมลวรรณปรมาทิกุล, 2546) ศึกษาผลของการเรียนแบบประสบการณ์ที่มี
ต่อการเรียนรู้ทัศนคติความตั้งใจ และการเตรียมพร้อมของนักเรียนพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยโรค
เอดส์ซึ่งศึกษาจาก นักเรียนพยาบาลจำนวน 160 คนของมหาวิทยาลัยในรัฐเวอร์จิเนีย 3 แห่ง และ
เก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยแบบสอบถามก่อนและหลังการเรียนแบบประสบการณ์และทำ
แบบสอบถามอีกครั้ง หลังจากผ่านไป 30วันทั้งนี้นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ สนทนากับ
ผู้ป่วยและพยาบาลที่มีประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยเอดส์ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ามีความแตกต่างอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติของนักเรียนที่ได้เรียนรู้แบบประสบการณ์

McDonald (2000อ้างใน ชมลวรรณปรมาทิกุล, 2546) ศึกษาการสะท้อนความคิด การ
ประเมินตนเอง และการสร้างแฟ้มสะสมงานของผู้เรียนแบบประสบการณ์ในการศึกษาธรรมะ ซึ่ง
เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากผู้เรียน จำนวน 6 คน ของ Memphis Theological Seminary
และเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานเขียนของผู้เรียนและสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าการใช้แฟ้มสะสม
งานช่วยให้ผู้เรียนรู้จัก การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของตนเองและมีส่วนร่วมในการ
ประเมินตนเองอย่างมีความหมายยิ่งไปกว่านั้นผู้สอนได้เห็นการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาการ
เรียนรู้ทางด้านธรรมะWilliams (1990อ้างในชมลวรรณปรมาทิกุล, 2546) ศึกษาผลการเรียนแบบ
ประสบการณ์ที่มีต่อการเรียนวิชามนุษยสัมพันธ์และทัศนคติของนักเรียนระดับปริญญาตรีที่
ลงทะเบียนเรียนวิชามนุษยสัมพันธ์ จำนวน 202 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 103 คน ซึ่งเรียนด้วย
รูปแบบและขั้นตอนการเรียนของ Kolb และ กลุ่มควบคุม 99 คน เรียนด้วยแบบปกติ เป็นระยะเวลา
6 สัปดาห์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกวิดีโอ การทดสอบ การประเมินผลตนเองของ
นักเรียน ข้อมูลส่วนตัว ผลการวิจัยพบว่าการเรียนแบบประสบการณ์ส่งผลต่อทักษะมนุษยสัมพันธ์
เพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0001

สรุปได้ว่าการเรียนแบบประสบการณ์เป็นการเชื่อมโยงความรู้ และประสบการณ์เดิมเข้า
กับความรู้ และทัศนคติใหม่ของผู้เรียน ซึ่งเป็นกระบวนการขยายความรู้และความสามารถของ
ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนอย่างจริงจัง และนำความรู้ที่ได้
จากบริบทการสอนในห้องเรียนไปสู่การประยุกต์ใช้ในงานอาชีพ เพื่อให้เกิดบริบทการเรียนรู้ที่มี
ความหมายกับตนเอง มีผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการทางการเรียนดีขึ้นและมีความ
สอดคล้องต่อการดำเนินชีวิตซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งที่นำวิธีการเรียนแบบนี้มาทดลองใช้กับนักศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่ลงทะเบียนเรียนวิชาคณิตศาสตร์ 2 เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้าน
ทักษะการฟัง พูดและความรู้ด้านประวัติศาสตร์ของสถานที่ท่องเที่ยวโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย

เช่น การอภิปรายกลุ่ม การสาธิตและฝึกปฏิบัติ การแสดงบทบาทสมมติ การเล่าเรื่อง เหตุการณ์ หรือ ประสบการณ์ และการทัศนศึกษา เป็นสื่อในการเรียน ลักษณะกิจกรรมดังกล่าวส่วนใหญ่เป็น กิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากเพื่อนหรือการทำงานกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนต้องมี ปฏิสัมพันธ์กัน มีแรงจูงใจร่วมกันในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยสมาชิกแต่ละคนมีอิทธิพลต่อกันและ กัน ซึ่งปานตา ไซ์เทียมวงศ์ (2536) กล่าวเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มว่าเป็นวิธีการเดียวที่จะช่วยให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีโอกาสรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและแสดงความคิดเห็นของตนเอง ให้ผู้อื่นฟัง โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยเพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง การแบ่งกลุ่มในวิชาภาษาอังกฤษจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนการใช้ภาษาในการสื่อสารกับ กลุ่มของตนเอง โดยมีผู้สอนคอยดูแลอำนวยความสะดวกและเป็นผู้ให้ข้อมูลหรือแก้ไขเมื่อผู้เรียน ต้องการความช่วยเหลือสอดคล้องกับที่ สยาม ปิยะนารธร (2539) กล่าวไว้ว่า การทำงานกลุ่มมี อิทธิพลต่อการสื่อสารเนื่องจากทุกกลุ่มย่อยมีรูปแบบของการสื่อสารเกิดขึ้น สมาชิกของกลุ่มมีการ เสนอแนวคิด การแลกเปลี่ยนความรู้ การถ่ายทอดความคิดเห็นและความรู้สึกเพื่อให้งานของกลุ่ม ดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ จะเห็นได้ว่าการเรียนแบบประสบการณ์สามารถส่งเสริมทักษะการฟัง พูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

ความสามารถด้านการฟัง พูด ภาษาอังกฤษ

ความหมายของความสามารถด้านการ ฟัง พูดภาษาอังกฤษ

ศุภัทธาอักษรานุเคราะห์ (2532 อ้างใน วิลาวัณย์ บุญชุ่ม, 2550) ได้ให้ความหมายของ ความสามารถด้านการฟัง พูดว่า เป็นการสื่อสารทางวาจาของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งต่างก็มี จุดประสงค์ที่จะสื่อความหมายของตนเอง อีกทั้งผู้ฟังจะต้องตีความในสิ่งที่ผู้พูดต้องการสื่อ ความหมาย สามารถโต้ตอบได้ด้วยภาษาที่ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ กล่าวคือ ทักษะการฟังเป็นทักษะ ทางด้านการรับ (Receptive Skill) และทักษะการพูดเป็นทักษะทางด้านการแสดงออก (Productive skill) อย่างไรก็ตาม การฟัง พูด ไม่สามารถแยกจากกันได้ ผู้ฟังและผู้พูดจะต้องใช้ความสามารถทาง ภาษาทุกด้าน อันได้แก่ คำศัพท์ โครงสร้างทางไวยากรณ์การตีความ การเดาความหมาย การทำนาย เรื่องที่ผู้อ่านจะกล่าวถึงต่อไป ตลอดจนเข้าใจความหมายแฝงในคำพูดที่ผู้พูดไม่ได้พูดออกไป โดยตรง ผู้ฟังสามารถตีความในสิ่งที่ได้ยินด้วยการเน้นเสียงหนักเบา ระดับสูงต่ำในประโยค การ แสดงสีหน้า ท่าทางได้ ถึงแม้ว่าผู้พูดจะใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้องก็ตาม

Rivers (1983 อ้างในวิลาวัณย์ บุญชุ่ม, 2550) ได้ให้ความหมายของการฟัง พูด ในแง่ กระบวนการว่าเป็นกระบวนการสื่อสารซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลในรูปของเสียงไปสู่ผู้ฟัง จากนั้น ผู้ฟังจะแปลงสัญญาณผ่านช่องทางรับสัญญาณเป็นข่าวสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ

Widdowson (1983 อ้างในวิลาวัดน์ บุญชุ่ม, 2550) ได้กล่าวถึง การฟัง ว่า หมายถึง ความสามารถที่เข้าใจว่าประโยคดังกล่าวมีหน้าที่อย่างไรในการสื่อสาร Bacon (1989, pp.543อ้างใน วิลาวัดน์ บุญชุ่ม, 2550) ได้เสนอแนวคิดสนับสนุนความคิดดังกล่าวข้างต้นว่า การฟังเกิดจากการผสมผสานกันระหว่างความรู้ในระบบเสียง คำศัพท์ โครงสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงการเชื่อมโยงระหว่างข้อความ ตลอดจนความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมของผู้ฟัง

Hymes(1972, p. 269 อ้างใน วิลาวัดน์ บุญชุ่ม,2550) ได้กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสารว่า หมายถึง การใช้รูปแบบภาษาที่ถูกต้อง รวมทั้งต้องรู้ว่ารูปแบบภาษานั้นจะใช้เมื่อไร อย่างไร และ Valette (1972, pp. 120อ้างในวิลาวัดน์ บุญชุ่ม,2550) กล่าวเสริมว่า การพูดมิได้เป็นเพียงการออกเสียงคำพูด และการออกเสียงคำในประโยคเท่านั้น แต่เป็นการทำให้ผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดต้องการสื่อสาร การพูดสื่อสารที่ดีต้องมีการเลือกใช้สำนวนภาษาที่ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษา อีกทั้งลักษณะท่าทางประกอบก็มีความสำคัญพอ ๆ กับความรู้เกี่ยวกับภาษา

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความสามารถด้านการฟัง พูด หมายถึง ความสามารถในการส่งสาร และรับสารของผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งการพูดเป็นการแสดงออกทางวาจาเพื่อสื่อความหมายตามความต้องการของผู้พูด การพูดจะมีประสิทธิภาพหรือประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้พูดต้องคำนึงถึงการออกเสียง รูปแบบทางภาษา การเลือกใช้สำนวนที่ถูกต้องตามหน้าที่ให้เหมาะสมกับบทบาทและสถานภาพทางสังคม ตลอดจนการใช้ท่าทางที่เหมาะสม โดยผู้ฟังจะตีความประโยคหรือบทสนทนาของผู้พูดที่ต้องการสื่อความหมายออกมาแล้วพูดได้ตอบด้วยภาษาที่ถูกต้องทั้งคำศัพท์ ไวยากรณ์ รูปแบบภาษาที่ใช้ ตลอดจนน้ำเสียงและท่าทางเพื่อสื่อสารให้ผู้ฟังเข้าใจหรือตรงกับความตั้งใจที่จะสื่อความหมาย

องค์ประกอบของการฟัง พูด

อรุณี วิริยะจิตรา (2532, หน้า 18-32 อ้างใน เอกอนงค์ ปวง, 2550, หน้า 25- 26) ได้เสนอองค์ประกอบของการฟัง พูด ไว้มีดังต่อไปนี้

1. ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร หมายถึง บุคคลอย่างน้อย 2 คนที่มีบทบาทร่วมกันอยู่ในกระบวนการของการสื่อสาร ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการสื่อสาร
2. สาร หมายถึง เรื่องราวที่มีความหมายและแสดงออกมา โดยอาศัยภาษาหรือสิ่งใดก็ตามที่สามารถรับรู้ร่วมกัน ได้แก่ ความรู้ ความคิด เหตุการณ์ สถานการณ์ ฯลฯ ซึ่งผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังทราบ อย่างไรก็ตาม สารมีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วน คือเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ซึ่งเนื้อหาที่ใช้สื่อสารกันมีขอบเขตกว้างมาก อาจเป็นเรื่องราวในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต และเนื้อหายังสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเด็น คือ ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

3. สื่อ หมายถึง ตัวกลางที่จะช่วยถ่ายทอดสารจากผู้พูดไปยังผู้ฟัง ในการสื่อสารด้วยวาจา สื่อ คือ ภาษาพูด รวมทั้งกริยา ท่าทาง อากักรต่าง ๆ ที่สามารถใช้สื่อความหมายได้ หากขาดสื่อ ผู้พูดไม่อาจถ่ายทอดสารไปยังผู้ฟังได้ แต่หากการสื่อสารเกิดขึ้นระหว่างบุคคลกลุ่มใหญ่อาจต้องใช้สื่อสารอื่นมาช่วย เช่น เอกสาร หรือเครื่องขยายเสียง เป็นต้น

4. ผลที่เกิดขึ้นหรือการตอบสนอง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงท่าทีและพฤติกรรมของผู้รับสาร เป็นผลโดยตรงจากการรับสาร การตอบสนองอาจเกิดในรูปใดก็ได้ เช่น ความพอใจ ไม่พอใจ ความเข้าใจ ไม่เข้าใจ ขอมรับหรือปฏิเสธ เป็นต้น ผลที่ได้รับจากการสื่อสารนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ส่งสารและผู้รับสาร สื่อที่ใช้และสถานการณ์

การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง พูดภาษาอังกฤษ

สุภัทราอักษรานุเคราะห์ (2534) ได้เสนอแนะว่าสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเกี่ยวกับการสอนทักษะการฟัง พูด มีดังนี้ คือ

1. ผู้เรียนต้องมีความรู้ในด้านการออกเสียง การเลือกความหมายและกฎไวยากรณ์ของภาษา โดยสามารถนำสิ่งที่เรียนมาไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ กล่าวคือ จะต้องมิตักษะทางภาษา และทักษะทางการสื่อสาร
2. ผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่มีความยากง่ายที่เหมาะสมกับระดับชั้น อีกทั้งควรเน้นบทสนทนาที่ไม่เป็นทางการและควรเป็นตัวอย่างของการใช้ภาษาจริงในชีวิตประจำวัน โดยสามารถชี้ให้เห็นกฎการพูดได้ คือ รู้ว่าใครพูดกับใคร พูดเรื่องอะไร พูดที่ไหน พูดอย่างไรและผู้พูดมีจุดประสงค์อย่างไรในบทสนทนานั้น
3. บรรยากาศในการสอนทักษะการฟัง พูดควรเป็นบรรยากาศที่ไม่เครียด โดยให้นักเรียนมีความสบายใจและไม่อายที่จะพูด
4. ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจยุทธวิธีที่จะพูดให้ผู้อื่นสนใจ เช่น รู้จักการเริ่มต้นสนทนา การใช้เวลาคิดระหว่างสนทนา การจบการสนทนาและการรู้จังหวะที่จะหยุดพูดเพื่อฟังผู้อื่น เป็นต้น โดยครูอาจฝึกให้ผู้รู้จักใช้คำที่จะดำเนินการสนทนาให้เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

นอกจากนั้น เสาวลักษณ์รัตน์วิเศษ (2531, หน้า 83-84) อ่างใน วัฒณีย์ บุญชุ่ม, 2550) ได้ชี้แจงว่า การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง พูด เป็นการเริ่มให้ปัจเจกป้อนทางภาษาที่เป็นที่เข้าใจให้แก่ผู้เรียนเป็นสิ่งแรกในการฝึกทักษะการฟังของผู้เรียน ซึ่งอาจเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ วัย และความต้องการของผู้เรียน ในการฝึกการฟังต้องใช้เวลามากพอสมควร ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจมากพอและพร้อมที่จะพูดในระยะต่อมา ในการฝึกพูดอาจจะเป็นขั้นตอนจากง่ายไปยาก คือ จากการฝึกพูดรูปแบบประโยคง่ายๆ ในการซักถามหรือ

การตอบคำถามง่าย ๆ โดยชี้มาจากผู้สอน จากผู้เรียนด้วยกัน หรือจากโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจมากขึ้น นอกจากนี้ผู้สอนควรจัดเนื้อหาให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์จากการฟัง เสียงศัพท์และรูปประโยคพื้นฐานจากกิจกรรมการฟัง โดยควรจัดให้ต่อเนื่องกับกิจกรรมการพูด ทั้งนี้ผู้เรียนจะใช้ประสบการณ์จากการฟังมาใช้พูดหลังจากสะสมการฟังมามากพอควรแล้ว

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการพัฒนาความสามารถด้านการฟัง พูด เป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสภาพสังคม และผู้สอนควรจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมจริงในชีวิตประจำวันหรือตามความต้องการของผู้เรียนภาษา

การวัดและประเมินผลความสามารถด้านการฟัง พูดภาษาอังกฤษ

ในการทดสอบเพื่อวัดความสามารถในการสื่อสาร ผู้เรียนมีความรู้สึกราวกับว่าผู้เรียนกำลังอยู่ในสถานการณ์จริง แบบทดสอบที่จะวัดความสามารถจึงควรกำหนดเป็นสถานการณ์การสื่อสารเพื่อให้เกิดการสื่อสารจริง ๆ และควรคำนึงถึงความตรงต่อเนื้อหาอีกด้วย Rebecca Valette(1997 อ้างใน วิลาวัณย์ บุญชุ่ม,2550)ได้แนะนำวิธีการทดสอบความสามารถทางด้านการฟัง เพื่อความเข้าใจในขั้นตอนการสื่อสารไว้ดังนี้

1. การทดสอบการจับใจความสำคัญของคำพูด (Skimming)

- 1.1 ฟังข่าวแล้วให้ผู้เรียนเขียนชื่อบุคคลและสถานที่ที่ได้ยิน(เหมาะกับผู้เริ่มเรียน)
- 1.2 ฟังผู้สอนเล่าเรื่องหรือนิทานที่คุ้นเคย แล้วให้ผู้เรียนตั้งชื่อเรื่อง(การโต้ตอบสามารถใช้ภาษาแม่ได้)
- 1.3 ฟังผู้สอนเล่า อธิบายเกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ บุคคล ภาพยนตร์หรือเหตุการณ์ แล้วให้ผู้เรียนเขียนชื่อสิ่งเหล่านั้น
- 1.4 ฟังเทปที่บันทึกจากรายการวิทยุ แล้วให้ผู้เรียนบอกว่าเป็นรายการประเภทใด เช่น ข่าวทั่วไป ข่าวกีฬา การพยากรณ์อากาศ เรื่องตลก เป็นต้น

2. การทดสอบความเข้าใจข้อความ (Oral Comprehension) เป็นการทดสอบความเข้าใจในการฟังที่เป็นมาตรฐาน มักมีการทดสอบความเข้าใจในข้อความอยู่ด้วยข้อความบันทึกลงในเทป มักจะเป็นบทสนทนาที่แต่งขึ้น แล้วให้ชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษาเป็นผู้อ่านหรือเป็นการพูดคนเดียวก็ได้ คำถามเพื่อทดสอบความเข้าใจมักจะเป็นการเลือกตอบ

3. การทดสอบการรับข้อมูล

3.1 แจกแผนที่ของสถานที่ เช่น ถนน เมือง หรือรถไฟ พร้อมกับบอกจุดเริ่มต้นในแผนที่ให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนฟังการบอกวิธีไปถึงจุดหมายปลายทางแล้วทำเครื่องหมายตามไปและแสดงจุดหมายปลายทางลงในแผนที่

3.2 ฟังข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น อุณหภูมิ อากาศในแต่ละภาคหรือหมายเลขของผู้เล่นในทีมฟุตบอลหรืออื่น ๆ แล้วกรอกข้อมูลหรือทำเครื่องหมายลงในตารางหรือแผนที่

3.3 สมมติให้ผู้เรียนอยู่ในสถานการณ์ แล้วสรุปข้อความจากที่ได้ยิน

3.4 ให้ผู้เรียนฟังเฉพาะข้อความที่ต้องการ โดยมีข้อความประกาศหลาย ๆ เรื่อง ผู้เรียนจะต้องแยกแยะออกมาเฉพาะเรื่องที่กำหนดให้และจดบันทึกไว้

4. การทดสอบการถ่ายทอดคำพูดหรือเรื่องราว แบบทดสอบชนิดนี้ใช้วัดในระดับค่อนข้างสูงเป็นการทดสอบความสามารถ 2 ทักษะที่ปรากฏในชีวิตจริง นั่นคือ ความสามารถด้านการรับสารและการถ่ายทอดออกมาเป็นการส่งสาร เช่น การจดบันทึก (take note) แล้วนำไปส่งข่าวต่อด้วยการพูด

5. การเขียนตามคำบอก (Dictation) แต่เดิมมีการใช้ภาษาแม่ในการเขียนตามคำบอกเพื่อว่าสามารถสะกดคำและใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้องหรือไม่ การบอกให้เขียนเป็นการพูดประโยคอย่างช้า ๆ ไม่เป็นธรรมชาติ แต่การเขียนตามคำบอกในปัจจุบันเป็นการทดสอบผู้เรียนว่าเข้าใจภาษาที่พูดมากแค่ไหน และต้องใช้กับผู้เรียนที่เขียนเป็นจำนวนคำที่บอกเพิ่มขึ้นเป็น 7-10 คำ การแบ่งประโยคจะพยายามให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด การอ่านประโยคเป็นไปในความเร็วปกติ ความยาวของข้อความแต่ละช่วงที่หยุด ขึ้นอยู่กับว่าต้องการให้ยากหรือง่าย มีการบอกให้เขียนเครื่องหมายวรรคตอนและย่อหน้า แบบทดสอบการเขียนตามคำบอกสามารถทำนายความชำนาญทางภาษาที่มีอยู่ได้ และผู้สอนสามารถทราบถึงปัญหาของผู้เรียนในด้านโครงสร้าง เช่น ผู้เรียนบกพร่องในด้านการใช้คำกริยาให้ถูกต้องตามกาล เป็นต้น

นอกจากนี้ Rebecca Valette (1997 อ้างใน วิลาวรรณย์ บุญชุ่ม, 2550) ได้แบ่งวิธีในการทดสอบการพูดออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การพูดที่มีการควบคุม สามารถทดสอบได้โดย

1.1 การให้ตัวนะที่สามารถมองเห็นได้ ผู้เรียนพูดประโยคโดยมีรูปภาพเป็นสื่อ แต่ผู้เรียนควรมีความคุ้นเคยกับสัญลักษณ์ที่จะใช้เสียก่อน

1.2 การทดสอบสามารถใช้ภาษาแม่หรือในบางครั้งอาจเขียนก็ได้ ผู้สอนหรือผู้ถามถาม 1 ประโยคแล้วให้ผู้เรียนตอบ

1.3 ผู้เรียนเปลี่ยนประโยคตามที่คุณสอนกำหนด เช่น ผู้สอนพูดประโยคบอกเล่าแล้วให้ผู้เรียนพูดเป็นประโยคปฏิเสธหรือประโยคคำถาม

1.4 ผู้เรียนจะได้รับบทบาทและคำแนะนำเกี่ยวกับชนิดของการสนทนาที่ผู้เรียนจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย ซึ่งคำแนะนำอาจใช้ภาษาแม่ ถ้าผู้เรียนมีความรู้ทางด้านคำศัพท์และโครงสร้างไม่มากนัก

1.5 ผู้เรียนฟังบทสนทนาระหว่างเจ้าของภาษา 2 คน แล้วรายงานเนื้อหาของสิ่งที่ได้ฟัง

1.6 ผู้เรียนแสดงบทบาทเป็นผู้สัมภาษณ์และหาข้อมูลให้ได้มากที่สุดจากผู้ถูกสัมภาษณ์ (ผู้สอน) แล้วจดบันทึกไว้

2. การพูดโดยอิสระในสถานการณ์การสื่อสารอย่างแท้จริง มีวิธีการทดสอบดังนี้

2.1 ให้ผู้เรียนบรรยายเหตุการณ์ในภาพชุด ถ้าเป็นผู้เรียนระดับต้นให้ใช้คำตั้งเป็นภาษาแม่

2.2 ให้ผู้เรียนพูดตามหัวข้อที่กำหนดให้ ผู้สอนควรให้หลาย ๆ หัวข้อ เพราะผู้เรียนอาจจะคล่องในหัวข้อหนึ่งมากกว่าอีกหัวข้อหนึ่งก็เป็นได้

2.3 ผู้เรียนบรรยายวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่งโดยใช้ภาษาที่เรียน

2.4 การสนทนาและการสัมภาษณ์ เป็นวิธีการทดสอบความสามารถด้านการพูดที่เหมาะสม นิยมใช้และเป็นธรรมชาติมากที่สุด แบบทดสอบสมรรถภาพทางการพูดจะเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาตามหน้าที่หรือความสามารถในการสื่อสารได้ก็ต่อเมื่อแบบทดสอบนั้นให้โอกาสแก่ผู้เข้าสอบในการแสดงความสามารถที่จะเรียบเรียงส่วนประกอบต่าง ๆ ของคำพูดให้สอดคล้องกันอย่างเหมาะสม เนื้อหาในการสัมภาษณ์ควรเลือกให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

นอกจากนี้ John W. Oller (1979 อ้างใน วิลาวัณย์ บุญชุ่ม, 2550) ได้เสนอวิธีการทดสอบความสามารถทางการพูดไว้หลายวิธี แต่มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสื่อสาร คือ การเล่าเรื่อง (Narrative Task) เช่น ผู้สอนเล่าเรื่องให้นักเรียนฟังแล้วให้ผู้เรียนเล่าต่อให้เพื่อนฟัง แล้วบันทึกไว้สำหรับให้คะแนนภายหลัง การให้คะแนนอาจให้ตามประสิทธิภาพของการสื่อสารทั้งหมด หรือให้ตามรายละเอียดหลัก ๆ ของเรื่องที่มีผลต่อความเข้าใจในเรื่อง

การเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารที่เน้นทักษะการฟัง พูด จะประเมินผลไปตามจุดประสงค์ใดๆ ซึ่งจะเน้นทักษะการฟัง พูดเพื่อนำไปใช้ได้จริง โดยมีเครื่องมือหลายชนิด เช่น การถาม การตอบ การสัมภาษณ์ การอภิปราย การเล่นเกม และการบรรยายรูปภาพ เป็นต้น ดังที่ กาญจนา ปราบพาล (2532, หน้า 139-140) ได้กำหนดแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถในการสื่อสารไว้ว่า ลักษณะของภาษาที่จะนำมาทดลองนั้นต้องเป็นภาษาที่ใช้ตามสภาพความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน และวัตถุประสงค์ในการวัดควรจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และตรงกับความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ในการออกข้อสอบควรคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียน ด้วยการทดสอบความสามารถในการสื่อสารความหมายจริง ๆ ไม่ควรแยกจากสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ในการทดสอบการฟัง พูด ควรทดสอบทั้งด้านโครงสร้างภาษา การใช้

ภาษาตามสถานการณ์ กลวิธีการสื่อสารไปพร้อม ๆ กัน และประเมินผลความสามารถในการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง

เกณฑ์การประเมินความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ผู้วิจัยได้ปรับเกณฑ์การพูดมาจากเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการพูดแบบของ The Foreign Service Institute Scale (FSI), The Schulz communicative Competence Scale และ The Bratz Scale (อ้างใน อรรวรรณ เลหาเมเทณี, 2546) เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือให้คะแนน (Rubrics) ความสามารถด้านการฟัง พูด ของนักศึกษา หลังการเรียนแบบประสบการณ์ ซึ่งทักษะการพูดจะวัดการพูด 6 ด้าน คือ การออกเสียง ไวยากรณ์ เนื้อหา ปฏิสัมพันธ์ การใช้คำศัพท์ และความคล่องตัวในการพูด โดยการวัดการพูดทั้ง 6 ด้านสามารถจำแนกออกมาได้ดังนี้

1. การออกเสียง

คะแนน 5 หมายถึง

ผู้เรียนมีการออกเสียงคำต่าง ๆ เสียงสูงเสียงต่ำเสียงพยัญชนะต้นท้ายและการเน้นคำเด่นชัดใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา

คะแนน 4 หมายถึง

มีการออกเสียงผิดพลาดเพียงเล็กน้อย แต่ยังคงความชัดเจน

คะแนน 3 หมายถึง

มีการออกเสียงผิดบางครั้งแต่ยังสามารถเข้าใจได้

คะแนน 2 หมายถึง

การออกเสียงผิดส่งผลต่อการสื่อความหมายทำให้ต้องตั้งใจฟังมาก

คะแนน 1 หมายถึง

มีการออกเสียงผิดมาก บ่อยครั้งและออกเสียงหนักสูงเสียงต่ำผิดที่ทำให้เข้าใจยากต้องพูดบ่อย ๆ ผู้ฟังจึงจะเข้าใจ

2. ไวยากรณ์

คะแนน 5 หมายถึง

แทบไม่มีข้อผิดพลาดไวยากรณ์เลย สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน

คะแนน 4 หมายถึง

มีข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์เพียงเล็กน้อย แต่ไม่ทำให้การส่งสารเปลี่ยนความหมาย

คะแนน 3 หมายถึง

มีการใช้ไวยากรณ์แบบง่าย ๆ และมีข้อผิดพลาดที่ซ้ำไม่บ่อยครั้ง แต่ไม่ทำให้การส่งสารเปลี่ยนความหมาย

คะแนน 2 หมายถึง

มีการใช้ไวยากรณ์แบบง่าย ๆ และมีข้อผิดพลาดที่ทำให้ซ้ำบ่อยครั้งแต่ไม่ทำให้การส่งสารเปลี่ยนความหมาย

- คะแนน 1 หมายถึง มีการใช้ไวยากรณ์ผิดมาก ๆ จนสื่อความหมายไม่ได้
3. เนื้อหา
- คะแนน 5 หมายถึง ผู้เรียนนำเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมาพูดทั้งหมด
- คะแนน 4 หมายถึง ผู้เรียนนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องมาพูดเป็นส่วนมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ผู้เรียนนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องมาพูดพอสมควร
- คะแนน 2 หมายถึง ผู้เรียนนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องมาพูดบ้าง
- คะแนน 1 หมายถึง ผู้เรียนนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องมาพูดน้อยมาก
4. ปฏิสัมพันธ์
- คะแนน 5 หมายถึง มีปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นธรรมชาติมีการโต้ตอบการสนทนาที่สมจริงและใช้ภาษาด้วยความเร็วต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
- คะแนน 4 หมายถึง มีปฏิสัมพันธ์ที่สนองตอบเกือบเป็นธรรมชาติ มีการโต้ตอบได้แสดงความรู้สึกเหมาะสมและพูดได้ซ้ำเร็วเหมาะสมกับบริบท
- คะแนน 3 หมายถึง ใช้ภาษาตามบทที่เขียนไว้ล่วงหน้าและมีการสนทนาที่ไม่ค่อยสมจริง
- คะแนน 2 หมายถึง พูดได้ซ้ำต้องอาศัยบทช่วยใช้ภาษาผิดจนทำให้สื่อสารไม่ได้ใจความ
- คะแนน 1 หมายถึง พูดหยุดเป็นช่วง ๆ และนาน ๆ ภาษาใช้ผิดมากจนสื่อสารไม่ได้
5. การใช้คำศัพท์
- คะแนน 5 หมายถึง มีวงศัพท์กว้างและในเรื่องต่าง ๆ กัน สามารถใช้ศัพท์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำและอย่างเหมาะสมในทุกเรื่อง
- คะแนน 4 หมายถึง มีที่ติดศัพท์น้อยมากที่มีก็เป็นเรื่องเฉพาะด้านการพูดแทบจะไม่ติดขัด
- คะแนน 3 หมายถึง ใช้คำศัพท์ได้ดีพอในเรื่องทั่ว ๆ ไปแต่บางครั้งจำเป็นต้องกล่าวใหม่เพื่อให้ได้ใจความที่ประสงค์
- คะแนน 2 หมายถึง ใช้ศัพท์ได้ดีพอสำหรับการพูดเรื่องพื้นเท่านั้น
- คะแนน 1 หมายถึง ขาดคำศัพท์ที่จะใช้สื่อสารทำให้พูดเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวันแทบไม่ได้

6. ความคล่องตัวในการพูด

คะแนน 5 หมายถึง	พูดทุกเรื่องได้คล่องและราบเรียบใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา
คะแนน 4 หมายถึง	พูดได้อย่างสบายและราบรื่นแต่ยังรู้ว่าไม่ใช่เจ้าของภาษา เมื่อพิจารณาจากความเร็วและความสม่ำเสมอของการพูด
คะแนน 3 หมายถึง	มีความกังวลในการพูดเป็นบางครั้งคราวมีตะกุกตะกักบ้าง เพราะพูดประโยคและต้องจัดเรียงคำ
คะแนน 2 หมายถึง	พูดช้าและพูดตะกุกตะกักบางประโยคไม่สมบูรณ์
คะแนน 1 หมายถึง	พูดช้ามากและติดตะกุกตะกักยกเว้นประโยคสั้น ๆ หรือประโยคที่ใช้บ่อยและท่องจำเอาไว้

เนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ของสถานที่ท่องเที่ยว

ความหมายของประวัติศาสตร์ของสถานที่ท่องเที่ยว

ประวัติศาสตร์ของสถานที่ท่องเที่ยวหมายถึง ประวัติความเป็นมา ความสำคัญของสถานที่ ท่องเที่ยว

องค์ประกอบของสถานที่ท่องเที่ยว

Bhatia (อ้างใน กมลวรรณกาญจนกิตติ, 2545) กล่าวถึง องค์ประกอบพื้นฐานของสถานที่ท่องเที่ยวว่าจะต้องประกอบด้วย

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจทางด้านวัฒนธรรม เช่น โบราณสถาน สิ่งก่อสร้างที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ฯลฯ สิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติ เช่น ทิวทัศน์ พืช สัตว์ ทะเล สวนสาธารณะหรือว่าเทศกาลต่าง ๆ เช่น การแสดงนิทรรศการ งานมหกรรมต่าง ๆ คอนเสิร์ต ประเพณี การละเล่นต่าง ๆ เป็นต้น
2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยวและเป็นส่วนที่เสริมให้สถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ได้แก่ โรงแรม สถานบันเทิงต่าง ๆ รวมทั้งสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น
3. การเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว (Accessibility) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงจุดที่น่าสนใจได้ ได้แก่ การคมนาคมขนส่งที่สะดวกสบาย และสามารถพนักงนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ที่น่าสนใจ หากสถานที่ท่องเที่ยว

ใดที่การคมนาคมขนส่งไปไม่ถึง สถานที่ท่องเที่ยวนั้นก็ลดคุณค่าลง ตรงกันข้ามสถานที่ท่องเที่ยวใดที่การคมนาคมขนส่งเข้าถึงอย่างสะดวกสบายก็จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากกว่า

Mill and Morison (1992 อ้างใน จันทร์จิราพร พิบูลย์, 2548) กล่าวว่า สถานที่ท่องเที่ยวจะต้องประกอบไปด้วย สิ่งดึงดูดใจ ซึ่งเป็นตัวดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาในพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวขณะที่อยู่ในสถานที่ท่องเที่ยว สาธารณูปโภคและการขนส่งที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้ และสุดท้ายคือการต้อนรับอย่างมีมิตรไมตรี

Swarbrooke (2000) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสถานที่ท่องเที่ยวไว้คล้าย ๆ กันว่า สถานที่ท่องเที่ยวต้องประกอบไปด้วย สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก การขนส่ง และการต้อนรับด้วยมิตรไมตรี

Cooper and Others (1994) กล่าวว่า สถานที่ท่องเที่ยวเป็นสถานที่ที่สำคัญที่จะสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องประกอบด้วย 4 As คือ 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) 2) การเข้าถึง (Access) 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 4) บริการเสริมที่คนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดหาขึ้นมาเอง (Ancillary Service) เช่น การบริการด้านข้อมูลข่าวสาร

ชูสิทธิ์ ชูชาติ (2542 อ้างใน จันทร์จิราพร พิบูลย์, 2548) กล่าวถึงองค์ประกอบของสถานที่ท่องเที่ยวไว้ว่า ประกอบด้วย

- 1) สิ่งดึงดูดใจ ซึ่งเกิดจากสถานที่และเหตุการณ์
  - 2) สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ระบบการขนส่ง ระบบการสื่อสาร ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร
  - 3) การเข้าถึง ต้องมีระบบการขนส่ง ประกอบด้วย เส้นทาง พาหนะและผู้ประกอบการ
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) กล่าวว่า การที่จะให้นักท่องเที่ยวไปเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวใด ๆ ก็ตามขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ

- 1) ทรัพยากรท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งดึงดูดใจ เช่น ความสวยงามของธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน สถานที่ทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น
- 2) ทรัพยากรท่องเที่ยวจะต้องมีเส้นทางคมนาคมเข้าถึง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทางหรือโครงข่ายคมนาคมที่สามารถเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงกันระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวกับบริเวณใกล้เคียง

- 3) ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นองค์ประกอบ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมสถานที่ท่องเที่ยวได้ประทับใจ เช่น บริการด้านน้ำประปา ไฟฟ้า การสื่อสาร ขนส่ง ที่พัก อาหาร นำเที่ยว แลกเปลี่ยนเงินตรา สินค้าที่ระลึก เป็นต้น

มัลทิกา ศิริพิศ (2542) กล่าวว่า สถานที่ท่องเที่ยวเป็นศูนย์รวมสิ่งที่น่าสนใจที่นักท่องเที่ยวต้องการ และมีความจำเป็น ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวทุกประเภทซึ่งได้แก่

- 1) สิ่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว (Attraction) มี 2 ประเภท คือ สิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติ (Natural Attraction) และสิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-Maid Attraction) ได้แก่ โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ
- 2) สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว (Amenities) ที่เป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งเป็นตัวชี้รูปแบบการท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ ด้วย ซึ่งได้แก่ ที่พัก อาหาร เครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก
- 3) การเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยวและการคมนาคมขนส่ง (Access) เป็นการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวและภายในสถานที่ท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมต่อระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวอื่น รวมถึงการจัดบริการรับส่งในบริเวณที่พักนักท่องเที่ยวด้วย
- 4) การบริการเกี่ยวหนุน (Ancillary Services) เป็นบริการอื่นที่เกี่ยวหนุนหรือเพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว เช่น บริการด้านข้อมูลข่าวสาร บริการด้านรักษาความปลอดภัย
- 5) โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากโครงสร้างพื้นฐาน โครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง สิ่งที่สำคัญต่าง ๆ ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์โดยรัฐบาลเป็นผู้ลงทุนในการจัดสร้างและจัดหา ส่วนสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากโครงสร้างพื้นฐานซึ่งโดยมากเป็นการลงทุนของภาคเอกชน

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า สถานที่ท่องเที่ยวต้องประกอบด้วย องค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจ องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และองค์ประกอบด้านการเข้าถึง รวมถึงอสังหาริมทรัพย์ต้อนรับนักท่องเที่ยวของเจ้าของสถานที่ท่องเที่ยวและสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ

ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อังกิน จันทรจิราพร พิบูลย์, 2548) ได้แบ่งประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติหรือสถานที่ท่องเที่ยวที่ธรรมชาติสร้างขึ้น 2. สถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

1. สถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติหรือที่ธรรมชาติสร้างขึ้นมีความสวยงาม

ตามธรรมชาติ มีลักษณะเด่น แปลก มีคุณค่าต่อการไปพักผ่อนหย่อนใจหรือแสวงหาความรู้ ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาตินี้ อาจแบ่งย่อยออกตามประเภทของทรัพยากรธรรมชาติได้ 2 อย่าง คือ

1.1 ทรัพยากรธรรมชาติที่เสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้ตามขบวนการธรรมชาติ(Renewable) ทรัพยากรประเภทนี้เมื่อใช้แล้วก็สามารถสร้างเสริมขึ้นมาใหม่ได้ โดยการคืนรูปตามขบวนการธรรมชาติ แต่อาจสูญสิ้นได้ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า ถ้ำ น้ำตก หาดทราย เกาะ เป็นต้น

1.2 ทรัพยากรที่ไม่สามารถเสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้ตามขบวนการธรรมชาติ และไม่มี การสูญสิ้น เช่น แสงแดด อากาศ กระแสไฟฟ้า พลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลม เป็นต้น ทรัพยากร ดังกล่าวแล้วนั้นอาจจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เมื่อมีคุณสมบัติตรงกับข้อหนึ่งข้อใด หรือหลาย ๆ ข้อ ดังต่อไปนี้

- เป็นเอกลักษณ์หรือสัญลักษณ์ของท้องถิ่น
- มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์หรือนิทานพื้นบ้าน
- มีประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ หรือ โบราณคดี
- เป็นโครงสร้างธรรมชาติที่ดี หายาก หรือเป็นทัศนียภาพที่สวยงาม
- เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ หรือเป็นที่เคารพบูชา

2. สถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้มนุษย์สร้างขึ้นด้วย

เหตุผลต่างกันไป เช่น เพื่อการกีฬา การพักผ่อน การรักษาสุขภาพ ศาสนสถาน ระลึกถึงเหตุการณ์ ในประวัติศาสตร์ หรือด้านศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ แบ่งได้เป็น 2 อย่างคือ

2.1 แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ซึ่งเป็นแบบอย่างการดำรงชีวิตของ ชุมชนนั้น ๆ เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีเข้าพรรษา ประเพณีแข่งเรือยาว พิธีกรรมต่างๆที่เกิดจากความเชื่อของบุคคลในชุมชน เป็นต้น

2.2 แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถานพิพิธภัณฑศา สนสถานชุมชนเก่าแก่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงถึงประวัติความเป็นมาในอดีต หรือเพื่อระลึกถึง เหตุการณ์ในอดีตของสังคมมนุษย์ในสมัยนั้น ๆ แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ก็ได้แก่ เมืองโบราณ เจดีย์ วัด สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจในการนำเอา เนื้อหาของสถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในจังหวัดเชียงใหม่มาใช้เป็นสื่อ ในการทดลองครั้งนี้

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอน เป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการ เรียนการสอน เพื่อครูผู้สอนและผู้เรียนได้ทราบถึงผลแห่งการทำงานว่าประสบความสำเร็จตาม เป้าหมายหรือไม่ และสามารถนำผลที่ได้มาปรับปรุงเพื่อการทำงานในอนาคตดีขึ้น การเรียนการ สอนวิชาประวัติศาสตร์มุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม

ประเพณีของชาติ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และอยู่ในสังคมได้ การวัดและการประเมินผลจึงต้องครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย คือ ความรู้ ความเข้าใจ ด้านจิตพิสัย คือ ความคิด ความรู้สึก ค่านิยม และด้านทักษะพิสัย คือ ความสามารถ โดยการ ใช้เครื่องมือและวิธีการวัดผลหลาย ๆ วิธีประกอบกัน ซึ่งมีนักการศึกษาหลายคนได้กล่าวไว้ดังนี้

เฉลิม นิติเขตต์ปรีชา (2545, หน้า 199-102, อ้างใน พัฒนิตา อุปหนอง, 2552) กล่าวว่า การประเมินผลการสอนในสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย 2 วิธี ดังนี้

1. วิธีการวัดที่ไม่ต้องใช้การทดสอบ (Non Testing Procedures) ได้แก่

1.1 การสังเกต (Observation) ประกอบด้วย การแสดงออก ทักษะคิด อารมณ์ ความสนใจ ความสามารถ ฯลฯ

1.2 การสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อวัดผู้เรียนในด้าน ความรู้ ความคิด สติปัญญา ความนึกคิด ทักษะคิด อารมณ์และทักษะต่าง ๆ

1.3 การใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ทำให้ประหยัดเวลาและได้คำตอบที่อยู่ในขอบเขตของเรื่องที่ต้องการจะรู้และต้องการจะวัด

1.4 การวัดผลงานด้วยตนเองของผู้เรียน ผู้สอนสาธิตและส่งเสริมผู้เรียนให้รู้จักการวัดและประเมินผลงานความรู้ความสามารถ ตลอดจนทักษะและทัศนคติด้วยตนเอง หรืออาจจัดทำแบบสำรวจประกอบการวัด

1.5 การวัดทางสังคมมิติ (Sociogram) เป็นการชี้ให้เห็นความก้าวหน้าของพฤติกรรมทางสังคมของผู้เรียน วิธีการ คือ การตั้งคำถามถามผู้เรียน

2. วิธีการวัดผลที่ต้องใช้การทดสอบ (Testing Procedures) แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

2.1 แบบหาคำตอบ ได้แก่ แบบเรียงความ แบบเรียงความจำกัดความยาวหรือเวลา แบบถามสั้น ๆ หรือแบบเติมคำลงในช่องว่าง

2.2 แบบเลือกตอบ ได้แก่ แบบถูก ผิด แบบจับคู่และแบบมีตัวเลือก

จินตนา มัชฌมบุรุษ (2535 อ้างใน พัฒนิตา อุปหนอง, 2552) กล่าวว่า เครื่องมือที่นำมาใช้วัดผลเพื่อประเมินผลในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนในสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ จำเป็นต้องใช้หลาย ๆ วิธีควบคู่กันไป ดังนี้

1. ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากผู้สอน สามารถสังเกตได้จากการจดบันทึก การตั้งคำถาม การตอบคำถาม การแสดงออก ทักษะคิด อารมณ์ ความสนใจ ความสามารถของผู้เรียน

2. ประเมินจากการสัมภาษณ์ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนบางอย่างอาจจะใช้การสังเกตได้ไม่ชัดเจน จำเป็นต้องอาศัยการพูดคุย สนทนากันอย่างกันเอง ซึ่งทำให้ได้แนวคิด ทักษะคิด อุดมคติ ทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนได้

3. ประเมินจากการอภิปราย การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งช่วยให้ผู้สอนประเมินค่าของพฤติกรรมของผู้เรียนได้ ถ้าพบข้อบกพร่องก็อาจจะปรับปรุงแก้ไขได้ทันที

4. การใช้แบบสอบถาม ผู้สอนสร้างแบบสอบถามขึ้นมาเพื่อให้ได้ข้อมูลอยู่ในขอบเขตของเรื่องที่ต้องการจะวัด โดยวิธีการสัมภาษณ์ เป็นการสำรวจพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

5. ประเมินจากผลงานและความรับผิดชอบในการทำงานทั้งบุคคลและงานกลุ่มเช่น การเขียนรายงาน การทำโครงการ การจัดบอร์ด ฯลฯ ผู้สอนอาจกำหนดเรื่องแล้วผู้เรียนนำไปค้นคว้า แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อจะได้ทราบถึงความสามารถของผู้เรียนในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง วิธีการเรียบเรียงเนื้อหาสาระ การใช้สำนวนภาษา ความสนใจเอาใจใส่และความรับผิดชอบในการทำงาน

6. ประเมินจากการรายงานปากเปล่า เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านความรู้ ความคิดและการปฏิบัติได้พร้อม ๆ กัน

7. ประเมินจากการทำสังคัมมิตี เป็นการศึกษากิจกรรมความสัมพันธ์ของผู้เรียน ซึ่งชี้ให้เห็นความก้าวหน้าของพฤติกรรมทางสังคมของผู้เรียน

8. ประเมินจากการทดสอบ เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบหาคำตอบและแบบเลือกคำตอบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอนที่จะพิจารณาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของบทเรียนหรือเนื้อหาสาระในบทเรียนนั้น รวมไปถึงเวลาและศักยภาพของผู้เรียน

รัศมี ภิบาลแทน(2535 อ่างใน พัฒนิตา อุปหนอง, 2552) กล่าวว่า วิธีการวัดซึ่งนำมาใช้ในการวัดและการประเมินผลสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์มีหลักการดังนี้

1. ประเมินโดยการสังเกต เป็นวิธีใช้หูและตาเป็นเครื่องมือสำคัญ โดยการจดบันทึกการสังเกตด้วยเสมอ การสังเกตอาจจะเป็นการสังเกตด้วยวิธีดูจากความร่วมมือ ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย เจตคติ มารยาท เป็นต้น

2. ประเมินโดยการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ดีกว่าการสังเกต ที่เพิ่มการสนทนาระหว่างครูกับผู้เรียน เป็นสื่อในการวัดซึ่งทำให้เราทราบถึงเจตคติ คุณธรรม มารยาทและการคบเพื่อน เป็นต้น

3. ประเมินโดยการอภิปราย เป็นการวัดที่เน้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกนึกคิดออกมาโดยอิสระ ทำให้ทราบถึงความเป็นผู้มีใจกว้าง การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น มารยาทในการพูด ความอดทน เป็นต้น

4. ประเมินโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสำรวจ โดยการให้ผู้เรียนเขียนตอบและจัดกาเครื่องหมาย การวัดวิธีนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินด้วยตนเอง

5. ประเมินโดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า เป็นการวัดในสิ่งที่เป็นนามธรรมให้มีความน่าเชื่อถือและมีความยุติธรรมขึ้น โดยการใช้คะแนนมาจัดอันดับคุณภาพ

6. ประเมิน โดยการให้ปฏิบัติและการนำไปใช้ เป็นวิธีการวัดที่ให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า อภิปรายเขียนรายงานมาเสนอ หรือให้ดูเหตุการณ์แล้วนำมาเล่าให้ฟัง รวมทั้งการให้วางแผนให้แบบฝึกหัด หรือการบ้าน

7. ประเมินโดยการทดสอบ เป็นวิธีการวัดที่มีความสำคัญมากและนิยมใช้กันมากที่สุด เครื่องมือที่ใช้วัดคือ แบบทดสอบ

จากการศึกษาเรื่องวิธีการประเมินผลการสอนในสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อาจสรุปได้ดังนี้ วิธีการประเมินผลการสอนในสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่จะเน้นรูปแบบการประเมิน โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การอภิปราย การใช้แบบสอบถาม การใช้มาตราส่วนประเมินค่า การให้ปฏิบัติและการให้นำไปใช้ การทดสอบ การวัดผลงานด้วยตนเองของผู้เรียน การวัดทางสังคมมิติ การรายงานปากเปล่าและการเขียนรายงาน เป็นต้น

การเรียนแบบประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟัง พูดภาษาอังกฤษและ ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ของเมือง เชียงใหม่วัดในเมืองเชียงใหม่และพระพุทธรูป

ในการเรียนแบบประสบการณ์จะเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการเรียนภาษาผ่านเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ วัดในเมืองเชียงใหม่และพระพุทธรูป โดยที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมหรือผลิตผลงานทางภาษาตามที่กำหนดเท่านั้น แต่ผู้เรียนยังคงต้องมีส่วนร่วมในการค้นพบ แสวงหาและ สร้างความรู้ใหม่ให้เกิดความรู้รอบยอดและคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่งใหม่ ๆ ด้วย โดยใช้ตัวป้อนทางภาษาซึ่งหมายถึงความรู้ด้านประวัติศาสตร์ของสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองเชียงใหม่ และทุกขั้นตอนของการเรียนการสอนที่ตนเองเข้าร่วม โดยบทบาทของผู้สอนจะต้องจัด วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ภาษาให้สอดคล้องในแต่ละขั้นตอนของการเรียนและจัดสรรข้อมูลหรือ แหล่งความรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ที่เหมาะสมกับตนเองและผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง จากการวิจัยของ เพ็ชรี ฐปวิเชตร(2545 อังใน ลลิตา วิบูลวัชรียกุล, 2547) ที่ศึกษา

เกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การนวดแผนไทย การทำเครื่องจักสาน มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดสู่ผู้เรียน พบว่าผู้เรียนที่ได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง ผู้เรียนมีความรู้สึกพึงพอใจในการเรียนรู้แบบประสบการณ์นี้มากที่สุดและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพช่วยครอบครัวได้ นอกจากนี้ในขณะที่เรียนผู้เรียนยังมีความรู้สึกสนุกสนาน มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและยังมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองมากขึ้นด้วย